

Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto

Helena Laaksonen
informaatikko
helena.laaksonen@uta.fi
puh. 03-215 8531

Tausta

- Tieteellisen informoinnin neuvottelukunta (Tinfo) 1970
- FSD perustettiin 1999
- Yhteiskuntatieteissä kv. perinne aineistojen arkistoinnissa
 - ensimmäinen: 1957 Roper Center (USA, Connecticut)
 - Norja -71, Ruotsi -80

Perustiedot

- Yhteiskuntatieteellisen tutkimuksen ja opetuksen valtakunnallinen palveluresurssi
- Opetusministeriön rahoittama
- Erillinen laitos Tampereen yliopiston yhteydessä
- 13 vakinaista virka- tai työsuhhteista

Toimintaidea

- Tietoarkisto on tieteellisen tutkimuksen ja opetuksen yhteinen voimavara
- Keskeinen ajatus tutkimusaineistojen pitkäaikaissäilytys ja uudiskäyttö

FSD:n perustehtävät 1

Aineistojen...

- hankkiminen arkistoitavaksi
- luovutus- ja käyttöehtojen yksilöinti ja valvonta
- tarkistaminen, korjaaminen ja muokkaus arkistointia koskevien ohjeiden ja säännösten mukaisesti
- säilyttäminen ja käyttökuntoisuuden ylläpito

FSD:n perustehtävät 2

- Tutkimusaineistojen luovuttaminen jatkokäyttöön ja niitä koskeva tietopalvelu
- Tutkimusaineistojen käyttöön liittyvä muu käyttäjäpalvelu

Arkistoinnin hyödyt 1

- Tutkimusaineistojen saatavuus edistää tieteen avoimuutta ja edistää tieteellistä keskustelua
- Useat aineistot sisältävät runsaasti vähälle huomiolle jäänyttä tai täysin analysoimatonta materiaalia
- Aineistojen jatkokäyttö tehostaa tutkimusrahoituksen käyttöä

Arkistoinnin hyödyt 2

- Tietoarkisto säilyttää datan käyttökuntoisena, myös tutkijan omiin tarpeisiin
- Tietoarkisto huolehtii aineistojen vaatimasta tietosuojasta ja tietoturvasta

Sitoumukset ja ehdot

- Aineistojen luovuttaminen arkistoitavaksi ja luovuttaminen arkistosta jatkokäyttöön perustuvat tarkoin säänneltyihin ehtoihin ja sitoumuksiin
- Jatkokäyttäjät sitoutuvat lupahakemuksissaan tarkkoihin käyttöehtoihin – käyttö lupa sidoksissa käyttötarkoitukseen

Maksutonta palvelua

- Aineistoja annetaan tieteelliseen tutkimus- ja opetuskäyttöön, myös opiskeluun
- Aineistot toimitetaan maksutta
- Käyttäjä sitoutuu noudattamaan FSD:n ja aineiston luovuttajan asettamia ehtoja
- Käyttölupahakemus ja käyttöehtositoumus
- Ilmoitus FSD:lle julkaisuista

Kvalitatiiviset aineistot

- Alettiin arkistoida 2003
- Tätä ennen FSD kokosi kuvailutietokantaan tietoa olemassa olevista kvalitatiivisista aineistoista à aineistoluettelossa aineistoja, jotka eivät ole saatavana FSD:stä ks. pitkän aineistokuvailun kohta "Aineiston sijainti"

Aineistot

- Ajantasainen aineistoluettelo:
<http://www.fsd.uta.fi/aineistot/luettelo/>
- Aineistoja n. 500, joista noin kolmasosa kansainvälisiä vertailuaineistoja
- Jatkuvasti uusia aineistoja

Etsi aineistoja

- Tietoarkiston rajattu haku:
<http://www.fsd.uta.fi/hakemistot/haku/haku.py>
- Tyhjennä valinnat ja valitse suomenkielinen aineistoluettelo, HTML-sivu, hae à saat tulokseksi aineistojen kuvailusivuja

Aineistoluettelot ja -kuvailut

- Luettelot aakkosittain, aineistonumeroittain ja sarjoittain
- Tutustu uusimpiin ja tuleviin aineistoihin
- Aineistoista lyhyet abstraktit ja ns. pitkä aineistokuvailu
- Kuvailusivulla linkit kyselylomakkeisiin, koodikirjoihin

Esimerkkejä: kv sarjat

- Eurobarometrit
käyntikyselynä pari kertaa vuodessa
kerättäviä laajoja aineistoja
- WVS – World Values Survey
arvotutkimus, neljä aaltoa, Suomi
mukana alusta lähtien
- ESS Suomen aineisto
2002 kerätty 1. aalto,
toista kerätään (2004-2005)

Esimerkkejä: kotimaiset

- Sosiaalibarometrit
STKL:n tekemiä,
tietoarkistossa v. -94: 10 aineistoa
palveluiden tuottajat arvioivat
palveluiden tilaa ja kansalaisten
hyvinvoinnin muutoksia
rajattu käyttöoikeus

Esimerkkejä: kotimaiset 2

- Stakes: suomalaisten suhtautuminen alkoholin käyttöön: 8 aineistoa (ei vielä julkaistu aineistoluettelossa)
- STKL: alueelliset kansalaiskyselyt: esim. FSD1278 (Keski-Suomen kansalaiskysely 1999)
- YTHS Yliopisto-opiskelijoiden terveystutkimus 1993-1998

Esimerkkejä: kotimaiset 3

- UKK-instituutti: Tampereen terveys- ja sosiaalikysely 2002
- Haavio-Mannilan luovuttamat seksitutkimukset (5 aineistoa)
- Kvalitatiivisissa aineistoissa useita Nyt-liitteen tekemiä kyselyjä: alkoholia, huumeita, väkivaltaa, masennusta käsitteleviä aineistoja

Kansainvälinen yhteistyö

- FSD palvelee myös kv. tiedeyhteisöä
- data dokumentoidaan myös englanniksi
- Suomalaiset tutkijat saavat käyttöönsä muiden maiden arkistojen aineistoja FSD:n välityksellä

